

**WYNIKI BADAŃ PRÓBEK POLICHROMII
Z CHORAĞWI NAGROBNEJ JANA DZIAŁYŃSKIEGO
Z KOŚCIOŁA P. W. ŚW. TOMASZA APOSTOŁA
W NOWYM MIEŚCIE LUBAWSKIM**

Do badań otrzymano następujące próbki, pobrane z awersu chorągwi:

Próbka 1: złoto z bordiury przy herbie - dół chorągwi.

Próbka 2: czerwień + biel z postaci na koniu w lewym medalionie.

Próbka 3: ciemna czerwień z tej samej postaci.

Próbka 4: ciemna zieleń z namiotu w lewym medalionie.

Próbka 5: ciemny brąz z ornamentu z końca chorągwi pod herbem.

Próbka 6: błękit z rozbielonego nieba - medalion lewy.

Próbka 7: błękit z ciemnego impasta - medalion lewy

Próbka 8: zieleń z żupana postaci.

Próbka 9: tkanina + złoto z tła przy krzyżu.

Próbka 10: biel z rysunku.

Próbka 11: złoto z listwy - *Palotino Pomerania*.

Próbka 12: zieleń jasna, błyszcząca - *Palotino Pomerania*.

1. Analiza stratygraficzna

Próbki 2, 9 i 12 zatopiono w tworzywie sztucznym i zeszlifowano w celu określenia układu stratygraficznego. Kolejność warstw przedstawiono na rysunkach.

2. Badanie pigmentów i spoiw

We wszystkich próbkach poddano identyfikacji pigmenty występujące w warstwach malarskich. W niektórych warstwach wstępnie oznaczono rodzaj spoiwa. Wyniki badań zamieszczono w tabeli.

<i>Nr próbki</i>	<i>Nr warstwy</i>	<i>Barwa</i>	<i>Pigment</i>	<i>Spoiwo</i>
1	1	złota	złoto Au ^o	mikstion
	2	czerwona	czerwień żelazowa	
2	1	czerwona	cynober	olejne
	2	biała	biel ołowiana, smalta	olejne
	3	czerwona	cynober	
3	1	ciemnoczerwona	kraplak	olejne
4	1	zielona	zieleń malachitowa	olejne
5	1	ciemnobrunatna	brunatny pigment żelazowy, czerń roślinna	białko
6	1	błękitna	smalta, biel ołowiana	
7	1	błękitna	smalta, biel ołowiana	olejne
8	1	zielona	zieleń malachitowa	olejne na żywicznym lakierze
9	1	złota	złoto Au ^o	mikstion
	2	czerwona	czerwień żelazowa	
10	1	biała	kreda	
11	1	złota	złoto Au ^o	mikstion
	2	czerwona	czerwień żelazowa	
	3	zielona	zieleń malachitowa, biel ołowiana	
12	1	jasnozielona	zieleń malachitowa, biel ołowiana	olejno-żywiczne
	2	zielona	zieleń malachitowa, biel ołowiana	olejne

3. Badanie płótna

Włókna wypreparowane z nici poddano działaniu odczynnika Schweizera. Zaobserwowano fałdowanie i skręcanie się włókien, a następnie rozpuszczenie. Pozostaje jedynie nie rozpuszczony kanał serycyny.

WNIOSEK: jest to płótno jedwabne.

4. Analiza warstw leżących na płótnie

Bezpośrednio na płótnie znajduje się krucha, szara warstewka wnikająca głęboko pomiędzy włókna. Nie stwierdzono w niej obecności pigmentów. Badania wykazały, że jest to klej glutynowy.

Na warstwie przeklejenia leży szara warstwa gruntu. Wykryto w niej biel ołowianą i czerń roślinną. Spoiwo olejne

5. WNIOSKI

Jedwabną tkaninę w kolorze czerwonym przeklejono klejem glutynowym. Na tak przygotowane podłoże nałożono olejną warstwę gruntu o szarym zabarwieniu uzyskanym przez wymieszanie bieli ołowianej z czernią roślinną.

Do wykonania rysunku użyto kredy prawdopodobnie o spoiwie białkowym (olej wykluczony) - nie udało się jednak tego potwierdzić z powodu zbyt małej ilości próbki.

Malowidło wykonano w większości w technice olejnej. Białko wykryto jedynie w próbce brązu z ornamentu z końca chorągwi.

W próbkach zieleni z żupana postaci i z jasnej zieleni wokół liter znaleziono żywicę. O ile w przypadku próbki nr 8 zdaje się ona stanowić podkład pod warstwę malarską (żywiczny lakier jako izolacja ?), w próbce 12 wchodzi w skład spoiwa warstwy wykańczającej, nadając połysk.

Złoto płatkowe kładzione jest na mikstion podbarwiony czerwienią żelazową.

Toruń 30.01.1998 r.